

40-ти ден на протеста в БНР – във вода газят, жадни ходят

Юлиана Методиева

Доц. Георги Лозанов е медиен експерт по медии и журналистика. През 2015 година е преизбран за шести мандат за председател на Съвета за електронни медии.

Господин Лозанов, преди 20 дни казахте, че регулаторният орган (СЕМ), на който вие сте председател, не може по закон да прекрати договора за управление на генералния директор на БНР Радослав Янкулов. Още ли смятате така?

Да. Искането на оставката на генералния директор, колкото и да е страстно, не е основание за предсрочно прекратяване на мандата му. А фактически вече повече от 40 дни нищо друго не става, освен двете страни се обвиняват без видимо отстъпление – конфронтацията е такава, каквато беше в началото. Колкото повече искат оставката на Радослав Янкулов, толкова по-малко вероятно е той да я подаде.

И Съветът за електронни медии реално не може да направи нищо?

СЕМ не е висша сила. На протестиращите журналисти им харесва да се изживяват като прокурори, да гледат на Радко Янкулов като обвиняем и да очакват от регулатора да изиграе ролята на съд. Какъвто обаче той не е. Ако реши да се направи на такъв, много бързо сам ще стигне до съда.

В какво виждате все пак историята на проблема? Като че основните лица на протеста излязоха на тротоара пред БНР заради предстоящите съкращения на хонорарите!

Да, реално това изкара журналистите пред оградата и същевременно даде тласък на отдавна започналия дебат как се управлява радиото. Тези две нива на конфликта обаче нямат кой знае каква връзка помежду си, защото, така или иначе, намаляването на перо „Персонал” от бюджета на БНР беше неизбежно според изискването на финансовия министър. Въпросът е, че ръководството взе решение тежестта му да падне основно върху водещите журналисти, които естествено получават най-големите хонорари. А те могат да дадат публичен израз на недоволството си, както това става в ефира на БНР и на други медии. Ако примерно бяха съкратени оркестрите, едва ли музикантите щяха да могат да привлекат такава обществено внимание върху съдбата си. Но тогава, вярвайте, аз щях да изляза да протестирам срещу ръководството на БНР, защото музикалните състави са голямо богатство за една обществена медия. Искам да кажа, че в този случай ръководството донякъде носи „трагична вина“ – каквото и да беше извършило, щеше да бъде обвинено в несправедливост и посягане на права от една или от друга страна.

Защитавате генералния директор Радослав Янкулов?

Не, разбира се. Вижте протоколите от заседанията на СЕМ. Още след първата година от мандата му неведнъж съм отправял сериозни критики и предупреждения. И принципи, и по конкретни поводи. Реагирах когато, например, се създаде синдиката „Свободно слово“ или когато продуцентите от Музикалната къща ни написаха гневно писмо срещу стила на управление на шефката си.

Но не подкрепяте протестиращите днес?

Притеснява ме непропорционалността в исканията им. От самото начало те се свеждат до едно – оставката на Янкулов и на целия Управителен съвет. Исканията са „всички да си ходят“ и толкова. Културата на протеста предполага някакво градиране на исканията, които, ако не се изпълнят, да се стигне до край. Сега протестът прилича повече на наказателна акция, отколкото на протест. И прави ситуацията по условие безизходна.

Е, имаше известен резултати от протеста все пак!

Така е. Ръководството предприе някакви стъпки като външен одит на структурата и функционалните зависимости в организацията или възстановяването на ДМС за второто тримесечие. Но това не възстанови диалога и колегиалната атмосфера в радиото. И от двете страни продължават да идват само негативни сигнали.

Протестиращите от програма Хоризонт, от програма „Христо Ботев“ и радио „София“ поискаха по ЗДОИ и получиха ключовия документ – договора, подписан от СЕМ и генералния директор Радослав Янкулов. За пръв път на 19 юни журналистите се запознаха с него. Става ясно, че липсва редакционен статут! Че няма социологически измервания на аудиторията!

Няколко пъти съм поставял въпроса за необходимостта от редколегии, които по същество са творчески тела, способни да предложат алтернатива на административните подходи в управлението. Те обаче по закон да са пожелателни и се създават от журналистическата колегия, а не от ръководството. То може само да съдейства за организирането им, ролята му е дотук. Така или иначе, в момента няма такива в БНР, и за мен това е една от дълбоките причина за кризата. Ако протестиращите журналисти бяха проявили настойчивостта, с която сега искат оставката на ръководството, за да ги създадат, можеха отдавна да влияят върху управлението на медията и да не се стигне до искане на оставки. Колкото до измерванията на аудиторията, също съм настоявал нееднократно и мисля, че в резултат на това беше поръчано такова. За мен обаче остава загадка защо ръководството не го огласява заедно със съответния анализ и необходимите действия, произтичащи от него.

Не разбирам съвсем оценката ви за генералния директор Радослав Янкулов!... Впрочем, защо го избрахте точно него? Концепцията му „три в едно“ очевидно показва, че не разбира от мениджмънт на радио, там са написани общи приказки!

Концепциите повече или по-малко са есета, но конкурсът за генерален директор не е кандидатстудентски изпит, за да напишем оценки на есетата и по тях да класираме кандидатите. Особено важен е професионалният опит и в случая с Радослав Янкулов за мен бяха решаващи две неща – че е работил в БНР, че е бил част от тази колегиална среда и че е правил частно радио, което през годините на прехода има своите успехи.

Пък и „подгласниците“ на Янкулов великодушно бяха назначени от него и сега участват в управлението (Иво Тодоров – програмен директор на БНР, Митко Димитров – директор Радио София – б.м., Ю. М.). Продължавам да мисля, че Радослав Янкулов беше най-перспективният между явилите се кандидати за генерален директор. Ако някой е на друго мнение, би трябвало да може да посочи кой от отпадналите е трябвало да бъде избран. За нас, гласувалите за Янкулов, изглеждаше, че той има комуникативен потенциал и ще бъде възприет от хората в радиото като човек отвътре, като един от тях.

Разочарован сте от резултата на този избор, така ли?

Ако съдя по процесите, които текат от месеци в БНР, но получиха видимост едва в последния месец, когато излязоха на улицата, да, разочарован съм. И от Янкулов, и от начина, по който му се опонира. Печално е, че точно професионални комуникатори, каквито са журналистите и какъвто се очаква да е и самият Янкулов, в комуникацията помежду си стигнаха до пълен срив. Както казва поговорката – „Във вода газят, жадни ходят“!

Някои казват, че БНР не е реформирана медия през всичките тези години на преход!

Ключовата дума за всички сектори у нас е „реформа“. Какво обаче би означавала тя за БНР? И програма „Хоризонт“, и програма „Христо Ботев“, а и другите, най-общо казано, са добри програми. В този смисъл, не е спешно наложителна реформа, наложително е една добре смазана система, каквата е БНР, да не се руши зорлем. Иначе отдавна е време законодателят да смени модела на финансиране и на управление на двете обществени медии – БНТ и БНР. Сега те получават пари от държавния бюджет както всички държавни организации, което ги поставя в зависимост от различни икономически процеси в страната и от общата финансова политика на държавата. Медиите обаче са нещо различно – те произвеждат продукт, който реализира основно човешко право, записано в Конституцията. Затова финансирането им трябва да се определя на базата на обществената им мисия – какви средства са необходими, за да могат да я изпълнят с програмите си, а не както досега – с поглед в звездите и в „общия куп“. Ако не беше така, нямаше да го има и конкретния повод за протестите в БНР в момента.

Вие имавте идеи преди време за реструктуриране на тези две медии! Спомням си широк дебат в Министерския съвет по този проблем!

Това беше в началото на първия мандат на ГЕРБ. Предложението ми беше за една своеобразна „диверсификация“ на управлението. Двете медии БНТ и БНР да имат обща административна „шапка“, а отделните програми да получат по-голяма автономност и да се ръководят от програмни съвети и директори, в които да е съсредоточена фактическата власт в медиата. Сега има нездраво преплитане на административно управление и програмни решения. Генералният директор на БНР е основен носител на властта, оттам – и основен виновник!

Колегията не ви разбра, така ли?

Бях наречен какъв ли не. Обявен бях за зложелател на обществените медии... Подозираха ме, че искам да обединя БНР и БНТ, за да бъде по-лесно политическото

влияние върху тях – само към едно място. Въпреки че аз предлагам обратното – много повече „точки на властта“ в обществените медии. Идеята ми беше програмите да се еманципират от административното управление и то да се превърне за тях в „услуга в тила“.

Държите ли още на оставката си като председател на СЕМ ? Ще ме убедите ли, че тя е изход?

Не държа на оставката си сама по себе си. Заявих, че ще я подавам, за да обърна внимание върху драматизма на случващото се в БНР. Един вид, поставих удивителен знак! Изминаваха дни, протестиращите идваха в СЕМ, разговаряхме с Янкулов, нищо не се променяше. Сметнах, че със заявлението си за оставка ще дам подтик и на двете страни да сменят тона в общуването помежду си. Например Радослав Янкулов да събере колегите си и да започне поне едно изречение с „Във връзка с исканията на протестиращите, предлагам това и това“. Или пък журналистите от протеста поставят поне едно искане извън оставките...

Казват, че има и политически натиск върху вас, както и върху генералния директор!

Заявявам най-отговорно, че през всички тези години в регулаторния орган не съм бил подлаган на никакъв натиск. Нито за избора на Радослав Янкулов, нито сега, в кризата. Чувам, че ходят и от двете страни в Парламента или по друг начин търсят политическа подкрепа, най-малкото, надяват се, че приближаването на местните избори ще накара политиците да се намесят. Ако има нещо по-лошо от кризата в БНР, то би било именно подобна намеса. Сега все още баталиите са на „горната земя“, решаването на съдбата на обществената медия от политиците ще я свали на „долната“!

Господин Лозанов, ще си подадете ли наистина на 29 юни оставката? Въпросът кой ще оглавява СЕМ е не само медиен, той е и политически! За медийната среда е от съществено значение кой е председател на СЕМ! Нали си давате сметка какво ще стане, ако вашият заместник е лице с неясни партийни обвързаности, неубедителен професионализъм и проблемна обществена репутация!

Очакват от мен да извърша чудо и единственото, което ми хрумна преди около месец, беше собствената ми оставка. Все още не знам какво точно ще направя на 29-ти, но продължавам да се надявам на някакъв ход преди всичко от страна на ръководството. Защото, вижте, социологическото проучване, което поръчахме, показва, че макар и бавно аудиторията започва да губи доверие и интерес към програмите на БНР заради кризата. А това вече може да даде основания по закон за предсрочно прекратяване на мандата на генералния директор. Той не иска да нарича ситуацията в БНР криза, а „проблем“. Така да е, но само в Средновековието имената правят нещата...

Въпросите зададе

Юлиана Методиева